

John Fiske: TELEVIZIJSKA KULTURA

(nezmožnost zagotavljanja objektivnosti VS uprizarjanje objektivnosti – objektivnost ni možna ker se vedno postavimo na neko stran – kar družba določa da je prav, moralna sodba!)

- ✓ »novice so ogledalo realnosti« = ZMOTA TRANSPARENTNOSTI
- ✓ novice kot diskurz, sklop konvencij (zgodbe za novinarje so že napisane)
- ✓ konvencije predstavljajo strategije obvladovanja realnosti
- ✓ 2 pasti, ki jima podlegajo tradicionalne obravnave novic:
  - ☆ past vulgarnega materializma
  - ☆ past empiricističnega subjektivizma
- ✓ pomeni in učinki novic niso zrcalo ideologije elite
- ✓ Hall: novice pišejo novinarje in ne obratno (forma je že podana – menjajo se samo podatki; npr. ne moremo pisati brez obrnjene piramide)
- ✓ najbolj očitni vidiki interpretacije realnosti = SELEKCIJA DOGODKOV (mediji interpretirajo že s tem, ko izbirajo, o čem bodo poročali)
- ✓ diskurz poročil je sestavljen iz verbalnega jezika in vizualnih podob
- ✓ dogodek je učinek reprezentacije, način pripovedovanja dogodka vedno vključuje njegovo transformacijo, brez pomena ni učinka
- ✓ poročila kot diskurz = sklop konvencij, ki si prizadevajo nadzorovati in omejiti pomene dogodkov o katerih poročajo
- ✓ predstava, da je TV okno v svet = PREVARA TRANSPARENTNOSTI
- ✓ popularnost poročil v veliki meri določajo njihove žanrske značilnosti, ki konstituirajo STRATEGIJE OBVLADOVANJA, ki želijo nadzorovati realnost
- ✓ strategije obvladovanja = način na katerega poročila osmišljajo realnost in nadzorujejo njeno potencialno anarhično polisemijo, sledi znanima semiotičnima osemam:
  - ☆ paradigmatična – deluje s pomočjo procesa selekcije in kategorizacije
  - ☆ sintagmatična – deluje s pomočjo kombinacije in narativizacije

KATEGORIZACIJA

- ✓ za prepoznavo dogodka kot vrednega unovičenja je potrebno, da je dogodek aktualen, povezan z elitnimi osebami, negativen in presenetljiv
- ✓ aktualnost in segmentacija
- ✓ novice se večkrat kot v domači pripetijo v javni sferi – domače le če je prizorišče hudega zločina

- ✓ ko novica reprezentira dominantnega kot tistega, ki deluje deviantno, se zaplete v iste ideološke prakse kot fikcijska televizija
- ✓ novičarske vrednote izhajajo iz iste družbe kot fikcijske
- ✓ presenetljivost je nujna spremenljivka prepričanja o objektivnosti novice

PODKATEGORIJE

- ✓ Hartley: novice razdeljene v kategorije: politika, gospodarstvo, zunanje zadeve, domače novice, priložnostne zgodbe in šport
- ✓ delitev na »težke« in »lahke« novice
- ✓ kategorije povezujejo in fragmentirajo, in poročila izhajajo iz prakse javne sfere, da družbeno življenje razdeli v predalčke, da bi ga naredila bolj obvladljivega
- ✓ lokaliziranje definicije problema spodbuja lokalne rešitve in skuša preprečiti povpraševanje širše družbene strukture
- ✓ razvrščanje v predalčke je osrednjega pomena za strategijo obvladovanja

OBJEKTIVNOST

- ✓ visoka modalnost (v logiki stopnja zanesljivosti kake sodbe) poročil in njihovo tesno razmerje s povednim naklonom je osrednjega pomena za številne institucionalne vrednote in prakse
- ✓ TV poročila delujejo s pomočjo 3 stopenj UKLEŠČANJA, ki ustrezajo prostorom, ki so tako materialni kot simbolni
- ✓ ukleščanje = struktura poročanja, ki deluje, da bi potencialno odklonske in disruptivne dogodke uklestila nazaj v dominantni vrednostni sistem, ne da bi pri tem poročila izgubila avtentičnost

EKSINOMINACIJA IN INOKULACIJA

- ✓ neosebna objektivnost diskurza jamči njegovo resničnost = primer ideološke prakse, ki ji Brathes pravi EKSINOMINACIJA ⇒ kar je eksinominirano, nima alternative in ima zato zagotovljen status naravnega univerzalnega ali tega česar ne moremo izpodbijati
- ✓ Primer:
  - ☆ stališče sindikata = NOMINIRANO → predstavniki predstavljeni kot posamezniki, imena v podnapisih, aktivni glagolski način ... ⇒ dopušča obstoj alternativnih stališč (tisto kar je poimenovano, stališče ima jasne akterje npr. sindikate ki zahtevajo povišico) Vsa stališča bi morala biti nominirana če bi hoteli doseči popolno objektivnost!!
  - ☆ stališče vodstva = EKSINOMINIRANO → stališče izreka objektivni glas bralca novic, pasivni glagolski način ⇒ podeljuje status resnice (tisto kar ni poimenovano, stališče je

eksnominirano ko ga prebere voditelj, takrat se zdi, da to stališče nima akterja ampak da je univerzalno)

- ✓ INOKULACIJA (cepljenje): nanaša se na konvencijo novice, da radikalnim glasovom dopušča govoriti pod nadzorom ki so pri tem nominirani in ustavljeni v pripoved tako, da zagotavljajo okrepitev družbenega telesa, in ne ogroženosti zaradi nasprotja med njimi in radikalnim. (Radikalnim glasovom je dopuščeno nastopanje v novicah ampak na način, da se zgolj še okrepi nasprotovanje proti njim).

METAFORA

- ✓ objektivnost pogosto izraža v metaforičnem jeziku
- ✓ uporaba metafor, ki so tako konvencionalne, da so postale klišeji (kliše je del diskurza, ki ga pogosto ponavljamo, ker je v posebej tesnem razmerju z dominantno ideologijo)
- ✓ Foucault trdi, da je razlikovanje med dobesednim in figurativnim diskurzom neproduktivno, saj je celoten jezik figurativen
- ✓ metafore so široko razširjeni temeljni mehanizmi, ki tvorijo pomen – metafora razloži neznano v primerjavi z znanim in je zaradi tega akterka konvencionalizacije

NOVIČARSKA NARACIJA

- ✓ narativna oblika uteleša kategorizacije in tekstualna orodja, ki obvladujejo pomen novice
- ✓ forma je pomembnejša od vsebine
- ✓ poročila obvladujejo mnogoznačnost realnosti s pripovedno strukturo in skrbno izbiro, katerim glasovom bodo dovolili spregovoriti

DISRUPTIVNE SILE

- ✓ realnost je preveč mnogovrstna, preveč kontradiktorna, da bi se lahko zlahka podvrgla nadzoru konvencij poročil
- ✓ z inokulacijo in umestitvijo pripovedi ne moremo evakuirati vse njene opozicionalnosti